

6 Μαρτίου 2015

Ανακαλύπτοντας τον οργανοπαίκτη ενός ξεχασμένου οργάνου

/ [Πεμπτούσια](#)

Δευτέρα, 16 Φεβρουαρίου. Βρισκόμαστε εδώ και τρεις μέρες στην Κω, στην τρίτη αποστολή του ΚΕΠΕΜ στο νησί, καταγράφοντας, τεκμηριώνοντας, ηχογραφώντας, φωτογραφίζοντας. Η έρευνα για την τετράχορδη κώτικη λύρα μας έχει καταγοητεύσει. Έχουμε βρει ήδη 9 παλιά όργανα με τη βοήθεια του Κυριάκου Παππούλη, του συνεργάτη μας από τον Σύλλογο της Αντιμάχειας. Κανέναν όμως που να μπορεί να μας πει πώς παιζόταν το όργανο αυτό. Μια πληροφορία μόνο μας λέει για έναν πιστικό (κτηνοτρόφο) έξω από τη Χώρα της Κω που παίζει σήμερα λύρα, αλλά με κρητικό όργανο.

Είναι Δευτέρα, λοιπόν, και έχουμε κλείσει ραντεβού στην μάντρα του Στέλιου Κώστογλου στις 2 το μεσημέρι, ελπίζοντας ότι κάτι θα ξέρει για την παλιά κώτικη λύρα. Φτάνουμε με το αυτοκίνητο του Κυριάκου από έναν κακοτράχαλο δρόμο. Η

μάντρα δεν έχει ούτε θέρμανση ούτε ρεύμα. Το ξέραμε και έχουμε φροντίσει να φορτίσουμε καλά τις μπαταρίες των μηχανημάτων. Μπαίνουμε, χαιρετούμε, στήνουμε. Την έλλειψη θέρμανσης δεν την υπολογίσαμε σωστά και το κρύο αρχίζει και μας περονιάζει.

Η λύρα του πιστικού πάνω στο κρεβάτι. Την παίρνει στα χέρια του και βρισκόμαστε μπροστά σε μία αποκάλυψη. Πρόκειται για καθαρό τετράχορδο κώτικο λυράκι, με ιστορία μάλιστα, όπως μας είπε, τουλάχιστον μίας εκατονταετίας. Αρχίζει και παίζει και συνειδητοποιούμε ότι εμείς, εκείνη τη στιγμή, καταγράφουμε, σε ήχο και εικόνα, έναν καλό παίχτη εκείνου του οργάνου που μέχρι τώρα θεωρούσαμε χαμένο. Η έκπληξη ολοκληρώνεται όταν βλέπουμε να ακουμπάει με την ψίχα των δακτύλων του τη δεύτερη χορδή, πρακτική που για πρώτη φορά συναντάμε στις λύρες του Αιγαίου.

Μείναμε περίπου δύο ώρες. Είπαμε πολλά. Μας έπαιξε με τη λύρα όλα όσα ήξερε. Μας έπαιξε και πιναύλι, φλογέρα δηλαδή. Πήραμε και τέσσερις παλιές κασσέτες με ιδιωτικές ηχογραφήσεις του για να τις ψηφιοποιήσουμε. Φεύγαμε και παίρναμε μαζί μας, στις κάρτες μνήμης των μηχανημάτων, έναν μοναδικό θησαυρό. Στο εξής θα μιλάμε για την κώτικη λύρα όχι ως ένα χαμένο όργανο, αλλά ως μία μοναδική και πολύ ιδιαίτερη παράδοση, που μένει ζωντανή έστω και στα χέρια ενός μόνο πιστικού. Κι αφού είναι ζωντανή στα χέρια ενός, σύντομα ελπίζουμε και ευχόμαστε να τη δούμε στα χέρια κι άλλων πάνω στο νησί.

Στο βίντεο ένα μικρό απόσπασμα από τη σούστα, όπου φαίνεται και ο τρόπος παιξίματος της δεύτερης χορδής.

%nbartuyalkam%

Την καταγραφή πραγματοποίησαν οι συνεργάτες του ΚΕΠΕΜ Νίκος Παναγιώτου και Δημήτρης Μαντζούρης.